

Sarean ere bagara

ChatGPT

Euskaltzain urgazle batek TikTok sare soziala erabiltzen du euskarari buruzko hainbat azalpen emateko. Horren harira, Euskadi Irratian egindako elkarrizketa bat izango dugu aitzakia euskarari buruzko iritzien inguruan jarduteko.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- Aspaldiko telebista bat ikusita, gauzak aldatu ote diren hausnartu.
- Irratiko elkarrizketa batean entzundakoen inguruan iritzia eman.
- Hizkuntzen egoerari buruzko azalpenak eman.
- Euskarazko hainbat erabilera oker zuzendu.
- Euskararen mitoak eraisteko Interneteko kanala elikatu.

Entzun aurretik

1. Sare sozialak Euskal Herrian

Ariketa hau etxean egin dezakezu. ETBko *Tribuaren Berbak* saioaren atal bat da, 2014koa. Ikusi pasartea, eta zerrendatu zer aldatu den eta zer ez den azken urteotan.

BAKARKA

ETB

Tribuaren Berbak

Tribuaren berbak ETB1 telebista-kateko saioak euskararen alde bitxienak erakusten zituen; 2013. eta 2015. urteen artean emititu zen, Kike Amonarrirek aurkeztuta. 2025eko abenduaren 3an, bigarren etapa bati ekin zion.

Egin inkesta zeure buruarekin, eta erantzun bi galdera hauei: zein sare sozial erabiltzen duzu lagunartean? Zein hizkuntzatan, nagusiki?

Komentatu, taldeko foroan, zuen gogoetak.

Entzun bitartean

2. Zer dio?

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Entzun arretaz Koldo Biguri euskaltzain urgazleari Euskadi Irratian egindako elkarrizketa, eta erantzun galdera hauei:

BAKARKA

A

Zergatik sortu du Koldok *euskaraOK* kanala TikTok-en?

[Euskaltzaina eta tik okerrak](#)

B

Zer da solasaldian agertu den *Basquewashing* kontzeptua?

C

Zer esanahi dute entzungaia agertu diren esamolde hauek?

Altxor-diskurtsoa

Erdaldun itsasoan galduta egotea

Kanpoeuskaldun

Alderatu erantzunak talde txikietan. Erantzun-adibideak 7. orrialdean daude.

Entzun ondoren

3. Soziolinguistikaz

Egin lau talde ikasgelan, eta hartu bakoitzak galdera hauetako bat. Saiatu erantzuten taldekideekin batera.

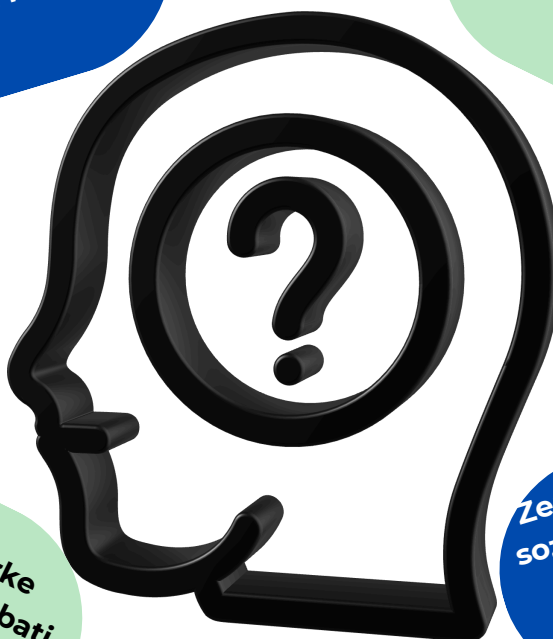
TALDEAN

Zer esan nahi du hizkuntza batek prestigioa izateak?

Zer dira "prestigio sinbolikoa" eta "prestigio funtzionala"?

Zergatik izan daitezke kaltegarriak hizkuntza bati buruzko mito edo azalpen erromantizatuak?

Zer ondorio izan ditzake sare sozialetako erdarazko edukien ugaritasunak euskararen ikusgarritasunean eta erabileran?

Komentatu talde handian zer erantzun eman duzuen. Galdetu zalantzak irakasleari.

TALDEAN

4. EuskaraOK kanala

Ikas dezagun eta jolas gaitzen Koldo Bigurirekin eta haren kanalarekin. Txapelketa ere egin dezakezue talde handian, ea nork asmatu gehiago. Erantzunak aukeratu ondoren, ikusi euskaltzainaren azalpena, erantzun zuzena zein den jakiteko.

☐ Irailaren 18an etorriko da

☐ Irailak 18an etorriko da

☐ Aurreko biak

[EuskaraOK/18](#)

[EuskaraOK/Euria](#)
☐ Euria ari da

☐ Euria ari du

☐ Aurreko biak

☐ Gizona otsoan bihurtu zen

☐ Gizona otso bihurtu zen

☐ Aurreko biak

[EuskaraOK/Otso](#)

[EuskaraOK/Nahi](#)
☐ Etxean geratu nahi dut

☐ Etxean geratzea nahi dut

☐ Aurreko biak

☐ Seietan etorriko da

☐ Seiretan etorriko da

☐ Aurreko biak

[EuskaraOK/Sei](#)

Erantzunak 7. orrialdean daude.

TALDEAN

5. Euskararen mitoak eraisten

Izan dira, eta badira oraindik, hainbat mito euskararen ingurukoak, gure hizkuntzaren balioa gutxietsi nahi izan dutenak. Hiruko taldeetan, esan hauetako zein entzun duzuen.

Euskaldun guztiek
beti jakin izan
dute erdaraz

Hizkuntza arraroa
da

Hizkuntza zaila da

Oso hizkuntza
zaharra da

Euskara batua oso
artifiziala da

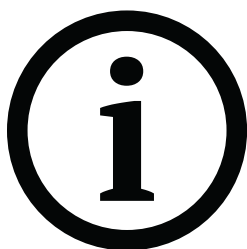
Herri txikietan
baino ez da hitz
egiten

Tradizio idatzirik
gabeko hizkuntza
da

Ez du balio gaur
egungo
zereginetarako.
Zientzia ezin da
euskaraz azaldu

Hizkuntza pobrea
da; horregatik
hartzen ditu beste
hizkuntzetako
hitzak

Banatu mitoak lehengo taldeon artean. Aztertu egokitu zaizkizuenak, eta bilatu informazioa Interneten ideia horiek eraisteko.

Alderatu lortu duzuen informazioa irakaslearekin, zuzena edo egokia ote den egiaztatzeko.

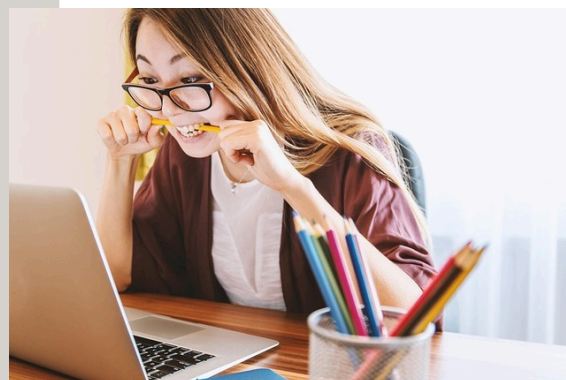

6. #euskararenmitoakKO

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Gogoratu aurreko jardueran egokitu zaizun mito bat eta zein informazio lortu duzuen. Prestatu ahozko azalpena mito hori eraisteko. Grabatu 3 minutuko bideo bat, eta argitaratu taldeko #euskararenmitoakKO kanalean. Nahi baduzu, gidoi honi jarrai diezaiokezu.

Gidoia egiteko jarraibideak (elkarrizketa gidatzeko ideiak)

- Kanalaren aurkezpena
 - Nor naiz?
 - Zein kanal da hau?
 - Zertarako sortua?
- Mitoaren aurkezpena
 - Zein da mito hori?
 - Zer adierazten du?
- Mitoa eraitsi
 - Egia da, ala ez egia?
 - Zein arrazoi daude horretarako?
- Agurtu
 - Esandakoaren laburpena.
 - Bideoaren amaiera. Agurra.

Pixabay

Ikusi ikaskideen grabazioak, eta baloratu, taldeko foroan, zer iruditu zaizkizun. Mitoa zertan den edo zergatik den mitoa argi geratu ez bazaizu, galdetu egileari taldean. Era berean, erreparatu hizkuntzaren erabilerari: ba al dago erabilera zalantzagarririk? Planteatu foroan, eta argitu guztion artean. Irakasleak azalduko dizue.

ERANTZUNAK

2. Zer dio?

- 1.- Koldok EuskaraOK kanala sortu du TikTok sarean euskararen inguruan zabaltzen diren azalpen okerrak eta ideiak zuzentzeko, bereziki sare sozial horretan oso ikusgarriak direlako.
- 2.- *Basquewashing* kontzeptuak euskararen edo euskal kulturaren itxura edo estetika erabiltzea adierazten du, benetako eduki linguistiko edo erabilera errealik gabe.
- 3.-
 - 3.1.- “Altxor-diskurtsoa” euskarari buruzko ikuspegi sinboliko eta idealizatua da, hizkuntza komunikazio-tresna gisa baino gehiago, elementu berezi, ia sakratu edo folkloriko gisa aurkezten duena.
 - 3.2.- Esamolde horrek adierazten du euskarazko edukiak erdaraz nagusiki funtzionatzen duen testuinguru digitalean edo mediatikoan isolatuta eta ikusgarritasun gutxirekin geratzen direla.
 - 3.3.- *Kanpoeuskaldun* hitzak erreferentzia egiten die kanpotik edo itxuraz euskaldunak diruditen baina barrutik edo funtzionamenduz erdaldunak diren diskurtso, eduki edo jarrerei.

4. EuskaraOK kanala

- 1.- Irailaren 18an etorriko da.
- 2.- Euria ari du.
- 3.- Gizona otso bihurtu zen.
- 4.- Aurreko biak (izan ere, ez dugu testuingururik jakiteko nori buruz ari naizen).
- 5.- Seietan etorriko da.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Orainaldi burutugabea. Euskararen kategoria gramatikala, *-t(z)en* amaieraz osatzen duguna.

Euskaltzain urgazlea. Euskaltzaindia euskararen akademiaren kidea da. Haren funtzioa da euskaltzain osoei laguntzea Euskaltzaindiko eginkizunetan.

Basquewashing. *-washing* erabiltzen da itxuraz zerbaiten alde egiten diren ekimenei esateko; adibidez, ekologiaren aldeko ustezko ekimenak *greenwashing* dira, LGTBI+ mugimenduaren “aldekoak” *pinkwashing*... (*-washing* ingelesezko aditza da, “garbitu” esan nahi du).

TRANSKRIPZIOA

Gorka: Olatz, zuk ikusi duzu?

Olatz: Zer?

Gorka: TikTok agertu zaizu?

Olatz: Zein?

Gorka: Hauxe. Hauxe:

Ahotsa offean: Kaixo, Koldo naiz. eta hau *Euskaraok* kanala da, euskara zuzenaren kanala. Gaur, aditzaren orainaldi burutugabea deitzen denarekin egiten den akats bat ikusiko dugu: *etortzen naiz*, adibidez, edo *jaten dut*...

Kaixo, Koldo naiz; baina gaur ez dut euskarazko hitz edo esamolde okerren bat zuzenduko, baizik eta TikTok bertan topatu ditudan bideo batzuek euskarazko pare bat hitzi buruz ematen dituzten azalpen okerrak.

Usaindu aditza pertsona batzuek gaizki erabiltzen dute, batez ere zerbaitek ondo edo txarto *usaintzen* duela esaten dutenean. Zer esan behar dugu horrelakoetan? Ba, *lore honek usain ona edo ederra du*.

Gorka: *Euskaraok* kanala, euskara zuzenaren kanala. Koldo Biguri, euskarako itzultzaile, euskaltzain urgazle eta Euskal Herriko Unibertsitateko irakaslea, egun on!

Koldo: Bai, egun on.

Gorka: Bueno, orain zure kargu horiei guztiei beste bat ere gehitu beharko diegu. Tiktokerra ere bai, ezta?, esan beharko dugu.

Koldo: Bai, antza.

Gorka: *Euskaraok* kanala sortu duzu uda honetan TikTok, euskara zuzenaren kanala. Beharra dugu, Koldo?

Koldo: Bueno, beharra... Nik uste dut ez datorrela gaizki horrelako zerbait egotea. TikTok, bueno, jende askok ikusten duen, zera, erreminta bat da, eta beharbada beste bide batzuetatik zailak izango liratekeen mezuak eman daitezke, nik uste dut. Gero, bestalde, bueno, hor jarri duzuen pasartetxo horretan ere komentatzen da, TikTok euskarari buruz-eta, batzuetan, badaudela bideo batzuk, enfin (tira), halako itxura ederra eman nahi dutenak, euskararenak, eta gero ematen dituzten ideiak ez dira zuzenak, eta, bueno, nik uste dut, jende askok ikusten dituen gauza horiek, merezi duela, baita ere, horien azalpen egiazko bat ematea.

Olatz: Bai, horri *basquewashing* esaten zaio, eta *basquewashing* delako bideoetan, esan duzun bezala, azaltzen dituzte, ba... Gaztelera hutsean egiten dituzten bideoak dira, gainera, eta euskaraz hau *erromantizatu* egiten dute nolabait, ez?, mitifikatu bezala (mitifikatu-edo). Badugu adibideren bat:

Ahotsa offean: *Por ejemplo: en euskara no decimos parir; decimos erditu que es algo así como dividirse por la mitad.*

Beste ahots bat offean: *En euskera, no decimos horizonte; decimos ortzimuga, que significa límite del cielo.*

Beste ahots bat: *En euskara, vecino se dice bizilagun...*

Olatz: Esan bezala, euskaraz...

Gorka: *Amigo de la vida* bizilagun, ezta? Klaro (Bai, ba), horrelako itzulpenak eginda...

Olatz: *Amigo de la vida* eta horrelako itzulpenak egiten dituzte. Orduan, zuri zer iruditzen zaizu jendeak horrelako bideoak egitea? Ez dakit...

Gorka: Zuzenak dira?

Olatz: ... zuzenak diren eta, igual, kalte baino... mesede baino, kalte egin dezaketen horrelako bideoek.

Koldo: Hombre (Tira), aber... Erdaldunengana iristeko baldin badira, eman nahi duten ideia nik uste dut okerra dela, azken batean, bai? Enfin, hau, zuk esan bezala, nolabait, *erromantizatu* egin nahi dute edo euskararen bitxitasuna-edo, enfin, mezu horrekin bat datozen bideoak izaten dira, bai? Eta, betidanik gainera, eman izan diren ideiak dira, euskarari buruzkoak: euskara dela hizkuntza bat oso bitxia, oso aparta, ez dakit zer... eta, beharbada, horrek... horregatik merezi duela eta ez dakit zenbat...

Gorka: Altxor bat, ez? Nolabait...

Koldo: Bai, altxorrarena, baina, hain zuzen ere...

Gorka: ... piratek itsas azpian kaxa batean sartuta izaten zutena bezalako bat, ez? Altxor bat, han dagoena, ez?

Koldo: Hori da arazoa. Euskara (Euskarak) izan behar du hizkuntza bat erabilia, batez ere, eta klaro erdaraz egiten baldin badira honelako gauzak, ba, ez dakit. Egia esanda, bueno, badaude edukiak euskaraz, baita ere, TikTok, baina nik uste dut itsaso... erdaldun itsaso batean daudela asko galduta, bai, eta, bueno, ba, edukiak eranstea nik uste dut ideia ona izan daitekeela.

Gorka: Eta horri deitzen zaio *basquewashing*.

Olatz: *Basquewashing* esaten zaio horri.

Gorka: *Pinkwashinga* ezagutzen genuen, eta *basquewashinga* ere bai. Begira: *washing*, garbiketa; *basque*, euskaldun...

Koldo: Bai. Nik *kanpoeuskaldun* deitzen diot.

Gorka: Nola, nola?

Koldo: *Kanpoeuskaldun*.

Gorka: *Kanpoeuskaldun*.

Koldo: Bai, badago euskaraz kanpolarrosa esaten den hitza. Enfin, kanpotik larrosa (arrosa) kolorekoa dirudiena, baina barrutik beltz-beltza dena; ba, bueno, kanpotik euskalduna dirudiena, baina barrutik erdalduna dena, ba, *kanpoeuskaldun*.